

Fiske & Vatten

April 2019

Vinter och vår

Det blir ljusare. Det blir varmare. Nu finns det bara snö kvar där solen inte når. Nu svartnar och smälter isen på dammarna, kniporna landar, olika gäss, tranor och småfåglar söker sig runt. Nu finns det flugor, leran kommer fram i hästhagen. Rådjuren betar sig runt nära huset i mindre grupper. Flera kullar kycklingar har redan kläckts i stallet. Snart när isen släpper vid land, söker sig gäddorna in mot stranden i sjöarna intill. Visst är det detta som är vår?

Just när detta skrivs, sista dagen i mars, landar den första hägern nere vid min damm, där isen nyss har gått.

Vallentunasjön

Nu har mitt uppdrag som projektledare för Vallentuna och Täby kommuner kring Vallentunasjöns restaurering avslutats. Detta uppdrag har pågått rekordlänge, tio år. Arbetet med sjön fortsätter, men nu mer som ett linjearbete. Det har varit tio mycket intressanta, spännande och roliga år med otroligt intresserade och kunniga kommunpolitiker, tjänstemän och fiskerättsägare. Kontakten och intresset finns kvar. Nya vänner har hittats. Nya kontakter har skapats.

Under våren kommer företaget Teknikmarknad inom KTH <https://teknikmarknad.se/> att bärga sediment från det översta ytskiktet på sjöbotten, i ett större försök. Syftet är att på så vis just bärga näringsämnen, främst fosfor, för att minska den interna återgången och näringscirkulationen. Utmaningen är att avvattna det man bärgar, så att man får en koncentrerad näringsörja att köra bort. För det är dyrt att bara köra omkring med mest vatten.

På andra håll har andra arbetat med att inaktivera fosfor med att i botten injicera aluminium, järn eller kalk. Vilket man väljer, måste bedömas med utgångspunkt från bottenkemin. Men här finns flera problem. Dels påverkar eller skadar man bottenbiologin på ett icke kontrollerbart

Recept på fisk

- Vill inte min herre pröva vår goda fiskburgare?
- Vad är det för bra med den?
- Köttet är mört.

vis, dels har det i en ny undersökning visat sig att utläckaget av PAH ökar kraftigt <https://mailchi.mp/26ea9a8c074c/vallentuna-arenan-2397485> Alltså, forskning och produktutveckling driver restaurering av vatten framåt. Jag följer det fortsatta arbetet med sjön fortsättningsvis från läktaren. Lycka till alla!

Lista över främmande arter med EU-förbud

Man har utökat listan av främmande och potentiellt invasiva arter <https://www.havochvatten.se/hav/fiske--fritid/arter/frammande-arter/eus-forordning-om-invasiva-frammande-arter/lista-over-frammande-arter-med-eu-forbud.html> Här listas både arter som redan finns i Sverige, och sådana som riskerar att dyka upp, och som vi absolut vill undvika. Några exempel rörande vatten, samt några invasiva ännu inte listade:

Jättebalsamin, växt	Gillar fuktig miljö. Finns 100 meter från mitt kök!
Vattenpest Elodea	Stöter man på i dammar
Kinesisk ullhandskrabba	Kusten, stora sjöarna. I sprit på mitt kontor
Signalkräfta	Finns i flera 1000 svenska vatten efter spridning av myndigheterna, och i vatten nära mig
Sjögull, en vacker men snabbväxande vattenklöver	Finns i sjö nära mig
Amerikansk dvärgmal, en snabbväxande allätande elaking	Där utrotade jag det hittills enda kända beståndet i Sverige https://www.lansstyrelsen.se/download/18.10adba9e1616f8edbc9247d6/1526067966423/2018-4%20svart_dvargmal.pdf

Andra arter som införts till Sverige och nu finns mer eller mindre etablerade, och med stor påverkan på sin miljö: kanadagås 1933, fasan 1700-talet, kräftpest 1907, mink 1928, regnbåge 1892, spansk skogssnigel (mördarsnigel) 1976, lupin 1870....

Annat intressant och kul

Sill (strömming) från Östersjön får inte säljas i EU, för det innehåller för mycket dioxin! Barn, unga och gravida kvinnor bör inte äta strömming mer än nån enstaka gång. Men Sverige har ett undantag, oklart varför, troligen av arbetsmarknadsskäl. http://www.sverigesnatur.org/aktuellt/sveriges-natur-nominerade-till-guldspaden-for-sos-varning-for-sill/?utm_campaign=unspecified&utm_content=unspecified&utm_custom%5bapsis%5d=1079430603&utm_medium=email&utm_source=apsis Problemet är att denna fisk ofta säljs utan varningstexter kring detta. Till exempel på en lunchrestaurant nära mig. Å andra

sidan, fet fisk innehåller också mycket nyttigt, som D vitamin och mineraler. Så det ska ställas mot vad man i så fall äter istället! För egen del, äter jag mycket gärna strömming, när tillfälle ges. Jag har med råge passerat mitt reproduktiva stadium. Skulle det efter min bortgång visa sig att min kropp måste behandlas som riskavfall, får det väl bli så då! 😊

Lite roligare då, om sillar. Följande avser egentligen julbordet, man kan väl också få gälla påsksupén, snart på ett bord när dig!

Det finns ett antal olika sillbesläktade små blanka fiskarter, fler än vad vi normalt kanske tänker på även i svenska vatten, därtill finns det också ett antal restaurantnamn, med syfta troligen att förvilla <https://www.artdatabanken.se/aktuellt/artdatabankens-nyheter/sill/> sill/skarpsill/sardeller/ansjovis/sardiner, välj själv!

Tekniken utvecklas fort. Kostnaderna för fiskbeståndsovervakningen minskar då. Nu finns det en havsgående drönare/segelbåt, som kan bistå i övervakningen http://www.mynewsdesk.com/se/sveriges_lantbruksuniversitet_slu/pressreleases/seglande-droenare-kartlaegger-kattegatts-fiskbestaand-2813410

Nu kan man bli havsöringsövervakare <https://www.fiskejournalen.se/bli-havsoringsvaktare/> Detta är något man börjat med i Östergötland. Er tillgodo, tack vare tips från läsare! Att under hösten smyga och se stora havsöringar leka i ibland mycket små bäckar, är ett fantastiskt skådespel.

Man pratar ju numera om fiskvägar. Bifogad länk ger begreppet ett annat ansikte <https://www.facebook.com/KHQLocalNews/videos/339867656790590/>

Vi vet inte så mycket om djuphaven på vår plane Jorden, eller vilka fiskar som lever där. En definition säger att allt hav djupare än 200 meter, är djuphav. Detta utgör faktiskt 65 % av Jordens yta! Och här har människan väldigt dålig koll på vad som lever. Spännande, tycker jag!

Norsk lax

Under 2018 exporterade Norge 2,7 miljoner ton fisk eller sjömat för 99 miljarder NOK. Det är en vo-

lymökning på 4 procent och en värdeökning om 5 procent eller 4,6 miljarder NOK jämfört året innan. Detta motsvarar 37 miljoner måltider sjömat varje dag under 2018. Numera äger Norge, och även Finland, ett flertal av de större svenska odlingarna också.

Norconsult idag

Nu under våren blir vi ännu fler i vår grupp som jobbar med vatten, vattenbiologi, vattenteknik och miljöjuridik. En tidigare kollega som trodde ”gräset var grönare på andra sidan” insåg att så inte var fallet, och kommer tillbaka. Bra betyg! Så har för övrigt även jag gjort, efter ett mellanspel som vd på Fiskhälsan. Därtill kommer en kollega tillbaka, efter barnledighet. Kul!

För min del handlar delar av dagarna nu åt att anmäla och ansöka om vattenverksamhet inom en ny detaljplan över ett större område söder om Stockholm. Bara för att det finns en plan, är det ju inte bara att börja schakta. Man måste i detalj redogöra, och söka för, den påverkan som kan komma att ske. Vi ser oss som katalysatorer i detta arbete. Vi lotsar frågorna smidigt och strävar efter minimalt med konflikter, så att en bra verksamhet snarast kan inledas, och alla är glada, som ägare, grannar, entreprenörer och växter och djur!

Fortsatt Glad Vår!

Björn Tengelin

Fiskeribiolog Miljökonsult

Norconsult AB

Stortorget 8

SE-702 11 ÖREBRO

Tel: +46 (0)10-141 83 93

070-693 04 88

bjorn.tengelin@norconsult.com

www.norconsult.se

>((((((e>g<e))))))<

